Pienkiewicz Vrublevskių Biblioteka 8 egz

ŠALTINIS

Krynica

Biełaruskaja Narodnaja Hazeta

Vychodzić u aŭtorki i piatnicy.

№ 42 (751).
Cana 10 ct.
VILNIA, 28.V.1940 h.
Hod vydańnia XXII

Padpiska na hod — 5 litaŭ, na paŭhoda — 3 lity. Zahranicu — ŭdvaja dаražej.
Abviestki: za 1 mm u tekście 40 ct, za tekstam 30 ct.

Adresas red.-adm.: Vilnius, Pylimo g-vė 1—2, tel. 28-32
Adres red. i admin.: Vilnia, Zavalnaja vul. 1—2.
Redakcyja i administracyja adčyniena 10—14 hadz.
Redaktar pryjmaje 15—16 hadz.

U KALVARYJU!..

Pryjšoŭ čas, kali ludzi jduć u Kalvaryju. Na Siomuchu pierajšło ich celyja dziesiatki tysiač. Kalvaryjski bor byŭ poŭny ludziej i bahamolnaha piajańnia. Sezon kalvaryjski jašče tryvaje i pilihrymki ŭ Kalvaryju adbyvajuccca dalej; iduć jany jak z Vilni, Vilenščyny, tak i z dalejšych miascoŭ Litvy.

Žbirajucca ŭ Kalvaryju tak-ža i biełarusy. Biełaruskaja pilihrymka pojdzie ŭ **niadzielu 2 červienia.** Pilihrymka pačniecca nabažеnstvam u kaściele šv. Mikałaja ŭ Vilni a hadzinie 7 rana.

Biełaruskaja pilihrymka heta ŭžo nie navina. Hetkija pilihrymki biełaruskija adbyvajucca ŭžo na praciahu niekalki hadoŭ. Isnuje ŭžo tradycyja. Samo ŭžo heta, aprača roznych inšych pryčynaŭ, panukaje nas nie prapuścić biełaruskaj Kalvaryi i sioleta.

Treba sioleta asabliva parupicca a b biełaruskaj Kalvaryi, bo jana sioleta ŭ nas musić być asablivaja. Zaisnavali susim novyja abstaviny. U Kalvaryju sioleta mohuć pajści tolki tyja biełarusy, jakija znachodziacca ŭ miežach Litvy. A mnohija z tych, jakija z hodu ŭ hod chadzili ŭ biełaruskaj kalvaryjskaj pilihrymcy, sioleta ŭžo z nami nia pojduć, bo addzialaje ich ad nas hranica. Našym budzie abaviazkam, abchodziačy śviatyja darožki, uspomnić ich i za ich pamalicca.

Mahčyma, što mnohija z nas nie daceńvajuć naležna hetych pilihrymak, uvažajučy ich tolki za zvyčajnyja ekskursii ci majoŭki. Nie, charaktar ich jošć susim inšy i vyšejšy. Pilihrymki hetyja majuć značeńnie prad usim relihijnaje. Jany, padčas abchodu darohaŭ šv. Kryža, nia tolki nastrojvajuć nas na relihijnuju notu, ale adnačasna i ŭzbahačvajuć našu dušu, naš rozum, dajučy nam hłybiej zrazumieć tajnicu ciarpieńniaŭ čałavieka.

Kalvaryjskija pilihrymki majuć tak-ža značeńnie i moralnaje. Jany nas nia tolki vučać ab ciarpieńniach čałavieka, ale adnačasna vučać i dajuć siłu hetyja ciarpieńni piaramahać i tvaryć lepšaje žyćcio.

Kalvaryjskija pilihrymki majuć tak-ža niemałoje značeńnie socyjalnaje i nacyjanalnaje. Padčas pilihrymki, supolna abchodziačy darohi Kryža i supolna malacysia, miž ludźmi zaviazvajecca jašče bolšaja blizkaść i sardečnaść, a praz heta samaje vyrablajecca hłybiejšaje pačućcio nacyjanalnaje.

Praktyka kalvaryjskich pilihrymkaŭ viedamaja badaj vyklučna tolki siarod katalikoŭ. Ale heta susim nia znača, što nia mohuć u hetych pilihrymkach brać udzieł i pravasłaŭnyja; asabliva ŭ tych narodaŭ, jakija, jak biełarusy, pa viery jošć i kataliki i pravasłaŭnyja. Dy j nijakich padstaŭ niama čuracca pravasłaŭnym biełarusam supolnaj biełaruskaj kalvaryjskaj pilihrymki, kali razvažajucca tam vyklučna tolki tajnicy Chrystovych ciarpieńniaŭ, jakija adnolkava darahija i katalikom i pravasłaŭnym. Dasiulešniaja pryktyka pakazała, što pravasłaŭnyja biełarusy, jakija pryjmali ŭdzieł u kalvaryjskich pilihrymkach, hetaha, zvyčajana, nie žaleli, naadvarot — byli zaŭsiody duža zdavolenyja.

Słovam, **2.VI. sioleta ŭsie biełarusy ŭ Kalvaryju!** Pažadana, kab dalejšyja pilihrymy pryjšli nanač i pierad pilihrymkaj mahli ŭ Vilni addychnuć. Načleh dla hetkich budzie pryhatavany.

M. K.

Пойдзем так, як вучаць сьв. Саборы

Калі прасочым гісторыю нашай Царквы і Царквы расейскай, дык заўважым адзін бясспрэчны факт: нашая Царква ніколі ня ўхілялася ад навукі Праваслаўнай Веры і, ня гледзячы на няспрыяючыя варункі, цьвёрда трымалася чысьціні Праваслаўя. Сусім іншае наглядаецца ў Царкве расейскай. Там сэктанцтва зьяўляецца ад самых даўніх пор: стрыгольнікі, жыдоўствуючыя і г. д. Пасьля Патрыярха Нікана паўстае г. зв. „раскол," і як вынік гэнага расколу—рознага гатунку сэкты. Ад Пётры Вялікага Расейская Царква ўстанаўляе ў сябе г. зв. «цэзара-папізм,“ які трывае аж да часоў скліканьня Маскоўскага Сабору 1917-1918 г. Цяпер, як відаць з твораў мітрапаліта Элеўфэрага, кананічная саборнасьць выяўляецца ў асобе мітрапаліта Сергія і, як вытлумачыў у сваім «Адкрытым Пісьме" архім. Піліп Марозаў, гэта зьяўляецца новым ухілам ад навукі Праваслаўя бо ўводзіць у Праваслаўную Царкву чужую для яе дактрыну папізму, які архім. Піліп называе „ўсходнім папізмам."

Прапагатарам ідэі «ўсходняга папізму» ў Эўропе зьяўляецца якраз мітрапаліт Элеўфэры, які і прэтэндуе да «возглавленія» Праваслаўнай Царквы ў Ліцьве.

Мы, праваслаўныя Віленшчыны, за часоў панаваньня тут Польшчы шмат перанесьлі, але гэрэтыкамі ня сталі, астаючыся вернымі канонам і вучэньню Сьв. Саборнай Апостальскай Царквы. Вось чаму і баронімся ад ўлады мітрапаліта Элеўфэрага і ягонай Рады. — Тут месца ўспомніць першы прыезд у Вільню дэлегата мітрапаліта Элеўфэрага, і яго застрашываньне мясцовага духавенства living рознымі рэпрэсыямі, як канцэнтрацыйнымі лагерамі, высылкай з межаў Літоўскай Дзяржавы і інш. Духавенства, якое знаходзілася пад псыхозам польскай царкоўнай палітыкі, да таго шмат перажыўшы ад ваенных падзеяў, часта паддалася „новай царкоўнай уладзе.“ Калі-ж гэта ўлада абселася ў Вільні, дык пачала наводзіць свае парадкі: прасьледаваць усіх тых, хто астаўся верным чысьціні Праваслаўя і разумеў кананічнасьць так, як гэнага вучыць Катыхізіс Праваслаўнай Веры.

Відавочны ўхіл мітрапаліта Элеўфэрага ад вучэньня Праваслаўнай Веры даўно ўжо асуджаны ўсімі Праваслаўнымі Цэрквамі. Напр. „Церковное Обозрѣніе» № 3 за красавік м-ц 1940 г.—афіцыёз архіерэйскага Сыноду Расейскай Замежнай Праваслаўнай Царквы, гэтак адзываецца аб мітрапаліце Сергіі і яго аднадумцах, г. зн. і аб мітрапаліце Элеўфэрым: *„Забароны (прещенія), якія шчодра накладаюць мітрапаліт Сергій і яго аднадумцы—епіскапы на тых, хто не згаджаецца з іхняй царкоўнай палітыкай — незаконныя, бо яны накладаюцца не за грэх, а за „благочестіе“*

Пры гэтым «Церковное Обозрѣніе“ тлумачыць, прыводзячы XV правіла Двукр. Сабору: *„Калі епіскап пойдзе ў ерэсь або ў раскол і забароніць клірыка, дык на яго можна яшчэ жаліцца патрыярху або мітрапаліту вобласьці; калі-ж гэрэтыкам або раскольнікам будзе сам першаіерарх, і будзе забараняць епіскапаў і клірыкаў, якія з ім не згаджаюцца, а Сабору па абставінах склікаць нельга, дык адзіным выхадам дзеля захаваньня чысьціні веры і сьвятасьці сьвяшчэнных канонаў зьяўляецца адмова ў падпарадкаваньні першаіерарху і непрызнаваньне пры гэтым ягонай забароны. І за такі свой паступак верны епіскапат і клір ня толькі не паддаецца ніякай царкоўнай кары, але наадварот „сподобятся сугубой чести,“ бо „отвергли“ не епіскапаў а „лжеепископов“.* (XV пр. Двухр. Сабору).

Усё вышэйсказанае датычыць і нас праваслаўных Літвы, бо якраз першаіерарх Царквы ўхіліўся ад вучэньня Праваслаўнай Царквы. Калі-ж група расейскіх рэакцыянэраў, ня гледзячы на ўхіл ад Праваслаўя мітрапаліта Элеўфэрага, усё-ж такі яго падтрымлівае, дык гэта толькі таму, што ён зьяўляецца ортодоксам расейскасьці Царквы ў нас.

Мы-ж, праваслаўныя, на падставе пастановаў сьв. Сабораў і старадаўніх традыцыяў нашае Царквы павінны

дамагацца вызваленьня Царквы ад шкодных для Яе, Дзяржавы і Народу ўплываў, падпарадкаваньня, як было заўсёды, Усяленскаму Патрыярху, і каб Царкву «возглавил» іерарх больш праваслаўны.

Стары Барацьбіт

Матарыялы і дакуманты

Lietuvos Respublika
Š. M.
Lietuvos stačiatikų Копія
Eparchijos Taryba.
1940 m. II m. 17 d.
Nr 240
Kaunas, Vytauto pr. 20 Nr.

Его Высокопреосвященству
Высокопреосвященнѣйшему
Архіепископу Өеодосію

Литовскій Епархіальный Совѣтъ, вслѣдствіе постановленія своего утвержденнаго резолюціей Его Высокопреосвященства, отъ 14.II с.г. за № 114, настоящимъ проситъ Васъ, безъ вѣдома Высокопреосвященнѣйшаго Митрополита Елевөерія не дѣлать никакихъ оффиціальныхъ визитовъ гражданскимъ властямъ.

(Предсѣдатель Епархіальнаго Совѣта (—) Др. А. Савицкій.
Секретарь Совѣта
(—) В. Каменскій.

Калісь у часы царскай Расеі нават усемагутны „обер-прокурор" сьв. Сыноду не адважыўся б напісаць іерарху такога „указу." Але сяньня, ў эпоху „ўсходняга папізму," з багаслаўленьня тутэйшага „папы" кожны доктар можа напісаць і не такія яшчэ рэчы нават заслужанаму архіпастыру. Няма нічога дзіўнага калі праваслаўнае грамадзянства пачало актыўную барацьбу з цяперашнім ладам ў нашай Царкве!

Выдавец „Открытого письма Архимандрита Филиппа Морозова Высокопреосвященнѣйшему Елевферію Митрополиту Литовскому и Виленскому" паведамляе, што цана гэтага пісьма зьніжана і яго цяпер можна купіць у кнігарні Ст. Станкевіча — Вільня, Вострабрамская 2 — па 50 цэнтаў за 1 экзэмпляр.

Baćki biełarusy, zapisvajcie svaich dziaciej u biełaruskija škoły!

Školnyja ůłady vydali zahad, na asnovie jakoha ůsie dzieci ů Vilni, u vieku ad 7 da 14 hod pavinny być zapisany ů pačatkavyja škoły. Zapisy buduć tryvać kožny dzień ad 24 maja da 4 červienia 1940 hodu. Kožny baćka biełarus pavinien zapisać svajo dzicia ů biełaruskuju dziaržaůnuju pačatkavuju školu ů Vilni № 55, jakaja mieścicca pry Daminikanskaj vulicy № 3/5 (uchod z panadvorka). Tam-ža pryjmajucca ůžo zapisy vučniaů, katoryja skončyli 6 addziełaů pač. škoły, u Biełaruskuju Prohimnaziju. Zapisy dziaciej uva ůsie addzieły pačatkavaje škoły pryjmajucca štodzień ad hadz. 8 da 14-taj. Biełarus, zapisvajučy svajo dzicia ů biełaruskuju školu, ablahčaje jamu zdabyvańnie aśviety, a tak-ža spaůniaje svoj biełaruski nacyjanalny abaviazak. Aśvieta ů rodnaj movie, u rodnaj svajej škole jość najdastupniejšaj. Biełaruskaja škoła vučyć dziaciej hramaty pabiełarusku, a tak-ža vučyć litoůskaha jazyka. U biełaruskaj škole dzieci vučacca čytać i pisać litarami łacinskimi (polskimi), a taksama i litarami hraždanki (ruskimi). U biełaruskaj škole, biełaruskaj moładździu apiakujucca nia tolki baćki, ale i ůsio biełaruskaje hramadzianstva, arhanizujučy kožny dzień dla patrabujučych dziaciej śniedańni i pomač adziežaj i abutkam. Kožny baćka biełarus, jaki dabra žadaje svajmu dziciaci, pavinien jaho vučyć u biełaruskaj škole.

Dyk usie baćki, biełarusy vilenčuki, zapisvajcie svaich dziaciej vučycca ů biełaruskuju pačatkavuju školu ů Vilni № 55 i biełaruskuju Prohimnaziju!

Biełaruskaja Pilihrymka u Kalvaryju

Usim biełarusom padajecca da viedama, što Biełaruskaja Pilihrymka ů Kalvaryju z Vilni, z kaścioła śv. Mikałaja, adbudziecca sioleta ů niadzielu 2-ha červienia. Da ůčaścia ů hetaj pilihrymcy zaklikajucca ůsie biełarusy ů Vilni i na pravincyi.

Pilihrymka pojdzie ů Kalvaryju paśla nabaženstva ů kaściele śv. Mikałaja, jakoje 2 červienia adbudziecca a hadz. 7-aj ranicy.

Zborny punkt i načleh dla pryjezdnych z pravincyi ů Bieł. Prohimnazii—Vilnia, Daminikanskaja vul. 3|5 (uchod z panadvorka.)

Matka

ů słovach vialikich ludziej.

Chto-ž moža dać adpaviednuju ůznarodu matcy? Cełу śviet bolš cenić luboů maci, jak baćki, i sapraůdy jana jość vialikaja. Na't sam baćka nia zmoža ab vialikšaj lubovi padumać, jakaja pieravyšała-b luboů jaho maci. *J. Paul*

Kali-b chto znaů, jak mnoha kaštavała mnie śmierć majej matki, pabačyů-by jon, što ja staůsia nieščaślivy, jak kožny čałaviek traciačy matku, ale bolš nieščaślivy za druhich z pryčyny vialikaje majej pačućciovaści. *Friedrich Vialiki*

Što pieražyvajuć matki ů najvialikšym zmahańni ducha, ab hetym na't spahadajučym nie raskazvajuć. Da najvyšejšaha dabra treba zbližacca z čystymi rukami. *Goethe*

Luboů možna ůzhadavać. Tamu ů vychavańni pryncypovuju rol adyjhryvaje matka, bo jana maje najvialikšuju luboů. *A. Stifter*

Ja chaču tvorčaść ludzkaści złažyć u ruki matak. *Pestalozzi*

Jość matki nieadpaviednyja, ale być dobraj matkaj — ciažkaja reč i najbolš adkaznaje stanovišča ů žyćci ludzkaści. *J. Gotthelf*

Na kožnym čałavieku adbivajecca vobraz žančyny praz matku patoje, kab addać pašanu žančynie-matcy i padčyrknuć jaje stanovišča. *F. Nietsche*

Jana była tak dobraj, poůnaj lubovi matkaj — najlepšaja maja pryjacielka; o, chto-ž moh być ščaśliviejšy za mianie, kali ja moh sałodkaje imia „matka" vyhavaryć i pačuć jaho. *L. Beethoven*

Ad. Stankievič

Na Śviata Matki [1)]

(Uvahi ab dastojnaści i značeńni matki)

1. Padstavy kultu matki

Pryjšła viasna, a z joj i miesiac travień. Ażyviłasia pryroda. Kruhom zieleń, sonca, radaść i žyćcio. Naša maci ziamielka pakrysie pačynaje svaje rody, vydajučy na śviet roznajakija, bahatyja dary.

Hetuju radaść pavialičvaje ů nas i dapaůniaje žančyna-matka. Ciešymsia z pryrody, kali bačym, jak jana daryć nas svaimi pładami i svajej krasoj. Ciešymsia jašče bolš, kali bačym, jak čałaviek, žančyna-matka, daryć nas svaim patomstvam, vydaje na śviet i haduje jaho, spaůniajučy hetym vialikaje svajo zadańnie prad pryrodaj, ludźmi i Boham. Ciešymsia, kali heta bačym i henyja bahatyja i strojnyja majovyja dary sypiem pad nohi jaje.

Pašanu i kult da matki kožny čałaviek zaůsiody nosie ů svaim sercy, pačynajučy ad basiaka-bradziahi i kančajučy na aduchoůlenym filozafie i paecie. Hetyja pačuvańni staryja i zaůsiodnyja, jak jość pastajannaj i zaůsiodnaj luboů.

Najstrajniejšym i najbolš vysokim uzoram lubovi da matki słuža nam sam Boh. Usim nam chryścijanam dobra viedama, jak lubiů i šanavaů svaju Matku Chrystos, tuju matku, jakaja ůsieceła była z im i ciełam i dušoj, pačynajučy ad ubohich viflijemskich jaślaů, a kančajučy na Hałhofie i jakaja hetym samym stałasia viečnym i niedasiažnym uzoram matčynaj lubovi dla kožnaj matki.

Kaścioł-Carkva, idučy za rozumam, za navukaj i prykładam Chrysta, tak-ža maje vialikuju pašanu i luboů da matki, a tak-ža zaachvočvaje da hetaha i ab hetym vuča svaich viernych. Viedajem ab hetym usie dobra.

Voś-ža čałaviek, na asnovie pryrody i nadpryrody, nia tolki šanuje i lubić svaju matku, ale tak-ža raźvivaje hetyja svaje pačuvańni ů adumysłovy kult matki. Dziela hetaha kulturnyja i razumnyja ludzi šanujuć matku sposabam asablivym. Na jaje česć jany paśviačajuć adzin z dzion traůnia. U hety dzień na česć matki adbyvajucca akademii, schody, źjezdy,ładziacca referaty, pradstaůleńni.

Badaj usie kulturnyja narody majuć žanockija arhanizacyi, jakija ůžo sami rupiacca ab tym, kab matčyn dzień naležna adśviatkavać i ůšanavać, naležna vykarystać dla pavialičeńnia ů svaim narodzie pašany i česci dla matki i dla naležnaha zrazumieńnia jaje zadańniaů i dastojnaści.

Śviata matki, jak takoje, davoli novaje, paůstała jano dziakujučy postupu i raźvićciu kultury eůropejčyka, dziakujučy što-raz hłybiejšamu zrazumieńniu tych usich dabradziejstvaů, jakimi matka abdaraje siemji, hramadzianstvy, narody i ůsio čałaviectva, dziakujučy tej vysokaj dastojnaści, jakuju maje žančyna-maci.

Hetki sučasny kult matki pačaůsia ů Aůstralii, tahdy ů Anhlii (1912), Amerycy (1913), Francyi (1918), Narvehii, Švecyi, Lićvie i h. d. U Amerycy dzień matki — heta narodnaje śviata.

2. Prajavy kultu matki

Ahułam havoračy, kult matki ů čałavieka da taho hłybaka zakaraniůšysia, što niama narodu, jaki pazvoliů-by sabie ů hetym astacca ad druhoha, niama jazyka, jaki nia słaviů-by jaje česci.

Voś ulublonyja pahavorki i lozunhi ů roznych narodaů: Anhlijcy kažuć: matka nia pytaje, ci ty chočaš, ale prosta daje. Niemcy: matka ciopła ściele. Italjancy: matka —usiaho duša. Islandcy: niamnoha jość ludziej, padobnych da našaha baćki, a ůžo nivodnaha čałavieka padobnaha da našaj matki. Persy: nieba znachodzicca pry matčynych kaleniach. Švajcary: toje, što siahaje da matčynaha serca, baćku dasiahaje tolki da kalenaů.

— Historyju vialikich ludziej — kaža litoůski piśmieńnik J. Eretas – lohka napisać biaz ich baćki, ale nia skleicca jana biaz matki. Redki toj słaůny čałaviek, jaki vyrazna nia ůspomniů-by svajej matki i nia byů-by joj udziačny nia tolki za žyćcio i za ůzhadavańnie, ale i za zdolnaści i za ich raźvićcio. Navat vyso-

Zahraničny handal Litvy

Dvaccać hadoŭ tamu nazad, kali paŭstała Litoŭskaja Respublika, znajšłaś jana ŭ vielmi ciažkich ekanamičnych varunkach. Kraj ziemlarobaŭ, biez svajho promysłu, zmušany abmienivać zahranicaj svaje pradukty na vuhal, żaleza i fabryčnyja vyraby, — znajšoŭsia pramież Polščaj, Łatvijaj i Ŭschodniaj Prusijaj. Z boku Polščy ciahnułasia miortvaja hranica, a Łatvija i Ŭschodniaja Prusija sami znajchodzilisia ŭ padobnych haspadarčych varunkach, jak i Litva.

Treba było naładzić abmien tavaraŭ morskim šlacham z vialikimi pramysłovymi dziaržavami — Anhlijaj dy Niamieččynaj. Niamieččyna była bližej, tolki ciažka było ad jaje dastavać hrošy, a Anhlija sama naprašyvałaś, kab tolki kuplać u jaje vuhal. I voś bačym, što pieršaje miesca ŭ litoŭskim zahraničnym handlu zdabyła Anhlija, kudy Litva vyviezła ŭ 1938 hodzie blizu 40 prac. usich svaich tavaraŭ, a adtul pryviazła 31% taho, što kupiła zahranicaj. Hety abmien byŭ dla Litvy karysny jašče z taho boku, što davaŭ joj čysty hrašovy zarabotak („aktyŭnaje saldo") 23 miljony litaŭ u hod, u toj samy čas jak rachunak abmienu z Niamieččynaj prynios aktyŭnaha saldo tolki 8 miljonaŭ. Ŭziaŭšy razam, tvaryła heta važny zapas valuty (zołata) na ahulnyja dziaržaŭnyja patreby.

Anhlija kuplała ŭ Lićvie ŭ pieršuju čarhu miasa (90 prac. usiaho vyvazu), masła (79 prac.), jajki (60 prac.), a dastaŭlała Lićvie vuhal, żaleza i inšyja metali, mašyny, aŭtamabili, chemikalii, bavoŭnu.

Vajna radykalna źmianiła zahraničnyja znosiny Litvy. Handal z Anhlijaj susim spyniŭsia, zatoje adčyniłasia ŭschodniaja hranica z vializarnym Savieckim Sajuzam, a miaža z Niamieččynaj pavialičyłasia paśla zauładańnia Polščy Niamieččynaj.

Uvieś zahraničny handal Litvy dziela hetaha pieraniośsia z morskich šlachoŭ na čyhunačnyja.

Pad kaniec minułaha hodu naładziŭsia tarhovy dahavor Litvy z Savietami, a niadaŭna padpisała Litva padobny dahavor z Niamieččynaj i ŭvajšła ŭ bližejšuju haspadarčuju suviaź z Łatvijaj i Estonijaj, adkul možna mieć niekatoryja tavary, jak vyraby ryskaha promysłu i bitumit. —

Lišnie było-b zaznačyć, što ŭsio heta maje vialikaje značeńnie nia tolki haspadarčaje, ale i palityčnaje. Źmiena kirunku litoŭskaha zahraničnaha handlu adbiłasia i na lit. zahr. palitycy, a dadajma—što adbiłasia heta karysna. *St. L.-Majeŭski*

Karta abšaru Zach. Eŭropy, dzie adbyvajecca vajna.

Paŭnočnaja linija niamieckaha frontu biažyć ad mora z miesta Gent niedaloka Lille, Valeciennes, Cambrai, Arras da Calais pry kanale La Manche, akružajučy sajuźnickuju armiju ŭ Paŭnočnaj Francyi i Belhii. Paŭdzionnaja linija niamieckaha frontu ŭ kirunku Paryža biažyć nižej Sedanu (tam kančajecca paŭnočnaja častka linii Maginota) kala miesta Rethel, Laon, Amiens u Abbeville da kanału La Manche.

Biełaruskaja chronika

Akademija ŭ čeść Fr. Bahuševiča. Sarhanizavanaja 26 h. m. Bieł. Centram u Vilni Akademija ŭ čeść Fr. Bahuševiča adbyłasia vielmi ŭdała. Ludziej było bolš 500 asob. Šyrejšuju spravazdaču ab hetaj akademii padamo ŭ nastupnym numary „Krynicy".

Akademija ŭ čeść matki. U čaćvier 23 h. m. u zali III Dziarž. Himnazii ŭ Vilni adbyłasia akademija ŭ čeść Matki, sarhanizavanaja Bieł. Centram. Vielmi cikavy referat, pierapłatany recytacyjami tvoraŭ bieł. paetaŭ ab matcy i siamji, pračytaŭ ks. Ad. Stankievič. Paśla pryhoža śpiavaŭ bieł. pieśni žanocki chor pad kir. hram. Fiodaravaj i na zakančeńnie vielmi pryhoža vykanała na fortepjanie niekalki muzyčnych tvoraŭ hram-ka K. Lubič-Majeŭščynka. Publiki było poŭnaja vialikaja zala.

---

kamierny Goethe, katory — redki vyniatak — imia matki svajej u svaim tvorstvie ŭspaminaje tolki adzin adzinieńki raz, i ŭspaminaje tolki mimachodam, skupymi słovami, i to musić pryznać, što ad jaje atrymaŭ jon „die Frohnnatur und Lust zu fabulieren", jakraz toje, što zrabiła jaho słaŭnym i nieśmiarotnym. —

Matcy dziakujuć za zdolnaści, talenty i pokliki słaŭnyja litoŭcy: Kudirka, bp. Matulevič, Tumas, Vaizgantas i inš.

Kant kaža: — Ja nikoli nie zabudusia svajej matki. Jana zasiejeła i ŭzhadavała ŭ maim sercy dobraje ziernie. Jana adčyniła maju dušu na charastvo pryrody. Jaje navuka pastajanna dziejić u maim žyćci —

Baćka novaj sučasnaj škoły Pestalozzi, uspaminajučy svaju matku piša: — U stvoranym Boham śviecie ničoha niama pryhažejšaha, jak matka, jakaja sama vuča svaich dziaciej.

— U dzień śmierci matki — sorak hadoŭ tamu — piša aŭstryjacki piśmieńnik Roseger,—ja vyŭ, jak voŭk. Ale siańnia, uspaminajučy jaje, mnie robicca łahadniej. Siańnia jana dla mianie nie pamioršaja. Jana žyvie ŭznoŭ, jak tahdy, kali mianie, dzicia, viała pa kviacistym poli i viesialiła svaimi poŭnymi lubovi pieśniami. —

Biskup Sailer paciašajecca nadziejaj u hetym śviecie ŭznoŭ spatkacca z darahoj niabožčycaj matkaj. — Ja straciŭ jaje 36 hadoŭ tamu i jašče ŭsio našu jaje vobraz u svaim sercy. Ja ŭznoŭ jaje pabaču, bo-ž luboŭ jość viečnaj, jak Boh. Dachodziačy da taho rašajučaha punktu majho spatkańnia z joj, ja pravieru, ci ja hodny hetaha spatkańnia. Abčyšču pyl ziamnuju i ŭznoŭ pabaču svaju matku. —

Piekna i rasčulajuča ab hetym piša tak-ža litoŭskaja piśmieńnica Maryja Pečkauskaitė: — Vieru — kaža jana — što kali-niebudź pahładziać moj tvar tvaje dalikatnyja ručki, pachučyja, jak tyja rožy, i tvaje sumnyja vočy ŭśmichnucca mnie ščaśliva. Da tych ruk darahich prypaŭšy, prahnymi hubami, jak Tamaš Hospada ranaŭ datykaŭsia, uskliknu ŭ ščaści tonučy — mamačka maja! —

I Michaś Zabejda-Sumicki, słaŭny biełaruski śpiavak, raskazvaje, što luboŭ da pieśni razbudziła ŭ im jaho maci. A my siańnia možam da hetaha dadać, što maci Zabejdy nia tolki razbudziła ŭ im luboŭ da pieśni, ale i dapamahła hetym adkryć u im vialiki śpiavačy talent.

Nia mienš čuła i hłybaka vyjaŭlaje svaju luboŭ da matki, nia tak daŭna skončyŭšy samahubstvam, duža talenavity, ale adnačasna skončany pjanica i bradziaha, rasiejski paet Jesienin.

Разбуди меня завтра рано, —
кажа paet —
О, моя терпѣливая мать!
Я пойду за дорожнымъ кургономъ
Дорогова гостя встрѣчать...

Разбуди меня завтра рано,
Засвѣти въ нашей горницѣ свѣтъ.
Говорятъ, что я скоро стану
Знаменитый русскій поэтъ.

Воспою я тебя, и гостя,
Нашу печь, пѣтуха и кровъ...
И на пѣсни мои прольется
Молоко твоихъ рыжихъ коровъ.

Asabliva-ž čuła hety paet uspaminaje svaju matku ŭ vieršy „Pismo matiery". Jon viedaje, što matka dryžyć za jaho los, što nia vyklučaje mahčymaści śmierci jaho ad finskaha naža z ruki tavaryša, takoha ž bradziahi, jak i jon sam. I voś jon kaža:

Ты жива еще, моя старушка?
Живъ и я. Привѣтъ тебѣ, привѣтъ!
Пусть струится надъ твоей избушкой
Тотъ вечерній несказанный свѣтъ.

Пишутъ мнѣ, что ты, тая тревогу,
Загрустила шибко обо мнѣ,
Что ты часто ходишь на дорогу
Въ старомодномъ ветхомъ шушунѣ.

И тебѣ въ вечернемъ синемъ мракѣ
Часто видится одно и то жъ —
Будто кто-то мнѣ въ кабацкой дракѣ
Садануль подъ сердце финскій ножъ.

Ничего, родная! Успокойся.
Это только тягостная бредь.
Не такой ужъ горькій я пропойца,
Чтобъ, тебя не видя, умереть...

Što čuvać na frontach i ŭ palitycy

Niamieckija viestki z frontu paviedamlajuć, što pachod niamieckaje armii na Zachad dalej idzie ŭ poŭnym paradku. Ciapier *niemcy chočuć zusim akružyć adciatuju* ad hałoŭnych francuskich siłaŭ u Belhii i paŭnočnaj Francyi *sajuźnickuju armiju*, i dzieła taho jany *starajucca zaniać usio pabiarežža kanału La Manche*. I tak, paśla zaniaćcia portu Abbeville ŭdałosia im, biaz bolšych bajoŭ, *zaniać Boulogne prybližycca da portu Calais*, jaki adnak baronicca. Ale jašče sajuźnickaja armija maje ŭ svaich rukach kala kanału La Manche vialiki port Dunkerge i inšyja mienšyja party, praz jakija dastaje pomač z Anhlii i baronicca. Niemcy ćvierdziać, što im užo ŭdałosia raźbić sajuźnickuju armiju na 3 čaści i što jany ŭ praciahu 2 dzion razabjuć ich zusim. *Los Francyi-ž vyrašycca 28—31 maja.* Paśla zaniaćcia Francyi niemcy bliskavična ŭderać zaraz-ža na Anhliju, prytym u atacy na Anhliju *budzie vykarystana novačasnaje niamieckaje aružža*, pry pamačy jakoha *siły Anhlii mamentalna buduć raźbity.* Ab užyćci henaha aružža abvieściŭ u Berlinie pradstaŭnikom zahraničnaje presy aficyjalny pradstaŭnik niamieckaje armii. Jon skazaŭ, što heta aružža nia maje ničoha supolnaha z trujučymi hazami, ani z jakimi-niebudź samalotnymi štučkami.

Francuskija viestki paviedamlajuć, što hien. Waygand pryhataŭlaje plan francuskaj kontrataki. Adnačasna ŭ armii idzie čystka. Dasiul *zvolniena ŭžo 15 hienerałaŭ.* Paryž pryhataŭlajecca da abarony. Z hetaha miesta vyjechali ŭžo ŭsie dzieci, starcy, kaleki i chvoryja. Za kolki kilometraŭ pierad Paryžam budujucca krepaści i idzie padhatoŭka da zaminavańnia ŭsich daroh. Francuzy kažuć, što sapraŭdnaja baraćba tolki ciapier pačniecca.

U Anhlii abvieščana ahulnaja mabilizacyja, ale i tam taksama idzie čystka. Adbyvajucca masavyja aryšty. Dasiulešni-ž *hałoŭny kamandzier anhlickaje armii pajšoŭ u adstaŭku.* Ahulnaje pałažeńnie niespakojnaje. Karol Jury i premjer Churchill zaklikajuć usich anhličan da stojkaści i abarony kraju.

Adnačasna *anhlijcy i francuzy starajucca parazumiecca z Italijaj*, niavyraznaje stanovišča jakoje mocna ich tryvoža i prymušaje francuzaŭ trymać častku svajho vojska na italjanskaj hranicy. Dzieła taho ŭ Italiju vyjechała specyjalnaja anhlickaja delehacyja. Chodziać navat čutki, što anhlijcy prapanujuć Italii 25 miljonaŭ funtaŭ šterlinhaŭ, kab tolki jana nia ŭmiešvałasia ŭ vajnu. *Anhlijcy starajucca tak-ža parazumiecca z SSSR* i ŭžo byccam pačynajucca anhlicka-savieckija handlovyja pierahavory.

Tymčasam *u Italii abvieščana ahulnaja mabilizacyja.* Prytym Mussolini zahadaŭ strymać vyjezd na mora vialikich italjanskich karabloŭ, jakija mieli jechać u Ameryku. U Paryžy razyjšlisia viestki, što miž italjancami i niemcami nastupiła poŭnaje parazumleńnie ŭ spravie padziełu Francyi. Chodziać tak-ža čutki, što niemcy mohuć zaprapanavać Francyi mir, kali-b jana addała im Alzacyju i Lotarynhiju, i dalej jany vajavali-b tolki z Anhlijaj.

U spravie Bałkanaŭ vielmi važnuju viestku padało anhlickaje infarmacyjnaje ahienctva Reutera, pavodle jakoha *Italija paviedamiła ŭrady bałkanskich haspadarstvaŭ, što jana nie pradbačyć nijakaje akcyi na Bałkanach.* Hetym samym havorycca, što Italija nie napadzie na Juhasłaviju. Kali heta praŭda i kali Italija robić vajennuju padhatoŭku, dyk značyć, što jana pryhataŭlajecca da biespasiarednaha vystupleńnia suproć Francyi.

Japonija pačała hrupavać svoj fłot na Spakojnym akijanie. Heta-ž vyklikaje *niezdavoleńnie ŭ Złuč. Štatach Pnč. Ameryki.*

U Narvehii i na Dalokim Uschodzie vajna adbyvajecca biaz bolšych źmien.

Rep.

Usiačyna

Buduć dastavać zatopleny karabiel z zołatam. Adno tureckaje morskaje pradpryjemstva maje namier padniać z marskoha dna ŭ Bosfery rasiejski karabiel, jaki važyŭ 500 tonn, a byŭ naładavany zołatam i roznymi darahimi rečami. Henyja drahacennaści chacieŭ vyvieści z Rasiei hien. Vranhiel u 1921 h., adnak jamu heta nie ŭdałosia, bo karabiel razam z zołatam byŭ zatopleny.

Biazmiasnyja dni ŭ Varšavie. Niamieckija ŭłady ŭ Varšavie pad vialikaj karaj zabaranili ŭsim miasnym kramam, stałoŭkam i restaranam pradavać miasa ŭ aŭtorki i piatnicy.

Alimpijada nie adbudziecca. Paśla taho, jak Finlandyja admoviłasia sioleta sarhanizavać alimpijadu, Mižnarodny Alimpijski Kamitet pastanaviŭ, što sioleta z uvahi na vajnu alimpijada ahułam nie adbudziecca.

Vyjšaŭ z druku
„Kurs litoŭskaha jazyka“
B. SIREJSKAHA
140 bačyn. Lt. 2.50
Novaje vydańnie datarnavanaje da chutkaha navučeńnia litoŭskaha jazyka. Maje jano pajaśnieńni i słoŭniki: rasiejski, polski i žydoŭski (pa Lt. 1.50).
Vydańnie „Spaudos Fondas“
Vilnius, Gedimino 23.

VOKAM PA ŚVIECIE

Hramadzianie Zł. Stataŭ Pnč. Ameryki hetymi dniami pakinuli hranicy Litvy i vyjechali ŭ Ameryku. Z inšych bałtyckich haspadarstvaŭ taksama vyjaždžajuć amerykancy ŭ svaju baćkaŭščynu.

Napad na Trockaha, katory ciapier prabyvaje ŭ Meksyku, sarhanizavała hetymi dniami nia vykrytaja dasiul hrupa — 30 čałaviek — piera adzietaja ŭ palicyjnuju addziežu. Varta, jakaja pilnavała domu Trockaha, była źviazanaja, a samo pamieškańnie Trockaha vostra abstrelena. Trocki adnak z žonkaj lahli na padłohu i hetak uratavalisia. Kali pryjechała zapraŭdnaja palicyja, napaśniki ŭciakli, pakidajučy padpalvajučuju bombu. Prytym udałosia im schapić sakratara Trockaha Shildova.

Francyja straciła ŭ Ardenach, jakija zaniali niemcy, vialikija pramysłovyja matalurhičnyja asiarodki. Ahułam straciła kala 25 prac. usich svaich syrcoŭ. U Halandyi i Belhii taksama Francyja mnoha straciła, bo adtul jana pryvoziła mnoha roznych tavaraŭ.

Parvanaje ŭžo telefoničnaje spałučeńnie miž Londanam i Paryžam, a tak-ža miž Italijaj, Švajcaryjaj, Juhasłavijaj i Madziarščynaj.

Anhlii majuć pamahać vajavać jejnyja dominii. I tak, u Indyi zapisałasia 100,000 achvotnikaŭ u anhlickuju armiju, u Aŭstralii 50,000, u Zelandyi — kolki tysiač, a Kanada addała pad anhlickija zahady 10,000 svaich latunoŭ i ŭvieś svoj pavietrany fłot.

Vialikija aryšty siarod anhlickich fašystaŭ pravodziać ciapier ułady ŭ Anhlii. Užo aryštavany ŭsie hałoŭnyja pavadyry.

B. min. S. Hoare naznačany anhlickim ambasadaram u Hišpanii. Naznačeńniu hetamu pryviazvajuć vialikaje značeńnie.

6,100 samalotaŭ kupili sajuźniki ŭ Złuč. Štatach Pnč. Ameryki. Z hetaj kolkaści, jak padaje „New Iork Times” 2,300 samalotaŭ užo dastaŭleny sajuźnikam. U chutkim časie sajuźniki majuć kupić jašče 4000 samalotaŭ.

U Svajcaryi zaŭvažvajecca apošnimi dniami ŭ nastrojach adpružańnie.

Ukrainski ruch na zaniatych niemcami abšarach prajaŭlaje što raz bolšuju aktyŭnaść. Ukraincy sarhanizavali ŭžo svaje akruhi i atrymali ŭ Chołmie dla svaich relihijnych patrebaŭ katedru. Adnosiny da ukraincaŭ niamieckich uładaŭ prychilnyja.

Niamiecki pasoł u Lićvie 24 h. m. adviedaŭ ministra zahraničnych spraŭ Litvy Urbšysa.

Finlandyja imkniecca naviazać bližejšuju łučnaść z bałtyckimi dziaržavami.

Kamisaram Halandyi naznačyŭ kancler Hitler ministra Seyss-Inquarta.

Novy presavy zakon uviała ŭ siabie Łatvija, jaki mocna ahraničaje svabodu presy.

500,000 asob zhinuła ŭ Belhii ŭ časie niamieckich bombardavańniaŭ.

Tureččyna pavialičyła svoj vajenny biudžet na 20 miljonaŭ funtaŭ. Dahetul biudžet hety źjadaŭ 47 miljonaŭ funtaŭ.

Vialikaja sielska-haspadarčaja vystaŭka 15 h. m. adkryta ŭ Maskvie. Na vystaŭcy hetaj jość specyjalny paviljon Biełaruskaj S. S. R.

Novyja vajennyja samaloty stajucca pabudavać amerykanskija inžyniery. Samaloty hetyja buduć mahčy ŭ praciahu hadziny pralacieć 793 klm., a za kolki hod jašče ich palepšać i buduć latać pa 900 klm. Urešcie, skoraść henych samalotaŭ moža dajšci da 1045 klm. na hadzinu.

ACHVIARY

Na Biełaruski Nac. Fond:

Aleś Smaleniec za sakavik i krasavik — 24 lity, Dr. Jazep Malecki — 2 lity, A. Jančukovič — 4 lity, a. Ant. Vajskovič 1 lit.

Žyćcio ŭ Vilni i Kraju

Premjer A. Merkys i ministr ziemlarobstva J. Audenas 25 h. m. byli ŭ Vilni na źjeździe litoŭskich ahranomaŭ. Paśla premjer adviedaŭ stałoŭki ŭciekačoŭ, znajomiačysia z rehulavańniem ichnich spravaŭ. 24 h. m. byli ŭ Vilni min. nutr.spr. hien. K. Skučas i min. kamunikacyi J. Masiliunas.

Miestavaja Rada Vilni 25.V paklikana pa naznačeńni Ministerstvam Nutranych Spraŭ. U skład jaje uvachodzić 12 asob: 6 lićvinoŭ — Inž. K. Błažys, dr. V. Ligejka, vučyc. A. Krutulis, dyr. A. Petrajtis, dr. P. Čybiras, J. Puškievičius; dvoch palakoŭ: V. Tamaševski, R. Rucinski; dvoch žydoŭ inž. Abr. Kavenoki i dr. J. Vygodzki; **adzin biełarus — inž. A. Klimovič** i adzin rasiejec — B. Pimanaŭ.

Burmistr m. Vilni p. K. Stašys pazdaravieŭ i ŭžo ŭraduje ŭ mahistracie.

Nia možna padvyžšać płaty za kvatery i pakoi — hetak zajaviŭ Kamisar Rehulacyi Cenaŭ. Ceny pamieškańniaŭ pavinny być takija, jakija byli da 1.IX.1939 h. Padvyžšyć-ža ich možna tolki ŭ vyniatkavym vypadku, kali napr. praviedzieny vialiki remont pamieškańnia, i to nia mnoha.

Ministerstva Spraviadlivaści, Najvyšejšy Trybunał, Apelacyjnaja Pałata i Rada Dziaržavy ŭ chutkim časie majuć pieranieści svaju siadzibu z Koŭna ŭ Vilniu. Pieraniasucca chutka ŭ Vilniu tak-ža i inšyja ministerstvy, za vyniatkam Ministerstvaŭ: Ziemlarobstva, Skarbu i Abarony Kraju, jakija pakulšto astajucca ŭ Koŭnie.

Skasavanaje ahraničeńnie ruchu ŭ nočy ŭ Vilenskim paviecie ad 25 maja sioleta, za vyniatkam miesta Vilni i Novaj-Vilejki.

Za chadžeńnie ŭnočy, u časie zabaronienym, u Vilni pakarany kala 200 asob. Kary siahajuć 50 litaŭ z zamienaj na 10 dzion aryštu.

300 punktaŭ skuplivańnia jajok isnavała dasiul u Lićvie, a ciapier arhanizujucca novyja punkty ŭ Vilenščynie.

Sajuz Lokataraŭ i Sublokataraŭ zalehalizavali ŭžo administracyjnyja ŭłady. Sajuz hety, u liku zakładčykaŭ jakoha byli i pradstaŭniki biełarusaŭ, chutka pačnie svaju dziejnaść u Vilni.

Čužaziemcam nia možna budzie žyć u pryhraničnaj pałasie, povodle zakonu, jaki apracoŭvaje Ministerstva Nutranych Spraŭ („Viln. Balsas“).

Stancyju aŭtabusaŭ u Vilni chutka pačnie budavać mahistrat kala vulicy Mindaŭha (Słavackaha). Budova budzie kaštavać kala 700,000 litaŭ.

100,000 turystaŭ maje sioleta letam adviedać Vilniu — hetak ćvierdzić dyrektar Litoŭskaha Turystyčnaha T-va.

Biuro žanimskich radaŭ załažyŭ vilenski mahistrat. Mieścicca jano na Vialikaj vul. № 46 i daje rady kandydatam da žanimstva ŭ aŭtorki, čaćviarhi i suboty ad 16 da 17 hadziny.

70,000 asob pracuje ŭ ramiaśle ŭ Lićvie. Z hetaha liku ŭ miestach pracuje kala 40,000 asob.

50-cihodździe śviatarstva budzie sioleta 22-23 červienia śviatkavać Felšaŭski biskup ks. Justyn Staŭgajtis. Biskup hety ŭ svaim časie byŭ maršałkam litoŭskaha sojmu.

Biudžet Vilenskaje Kasy Chvorych ustanoŭleny na 1940h na ahulnuju sumu 3,159,520 litaŭ.

Vysyłać buduć zahranicu tych, što pierachodziać nielehalna cieraz hranicu ŭ Litvu.

Vastroh dla žančyn budzie chutka stvorany ŭ Vilni. U hetaj spravie vydany ŭžo zahad Ministra Spraviadlivaści.

Vajna na Zachadzie adbivajecca na haspadarčym stanie i Litvy, bo voś, z pryčyny vajny ŭ Belhii, nia mohuć być dastaŭleny ŭ Litvu zakazanyja tam čyhunačnyja rejki i inšyja žaleznyja vyraby.

Druhi karabiel choča kupić sabie sioleta „Lietuvos Baltijos Lloydas”

Leidėjas ir Redaktorius: ADOLFAS KLIMOVIČIUS
Vydaviec i Redaktar: ADOLF KLIMOVIČ
Telefon u drukarniu i redakcyju 28-32.
Fr. Skarynos vardo Gudų Spaustuvė, Vilnius, Pylimo g-vė 1
Biel. Drukarnia im. Fr. Skaryny, Vilnia, vul. Zavalnaja 1